

24/11-50

Bergsvik trekker tilbake et uttrykk om Lauritz Sand Hadde skrevet at benbruddet var gammelt

I Langeland-Bergsvik-saken møtte i går bære Bergsvik med forsvarer, da ingen av de tiltalepunkter som skal behandles, gjelder Langeland. Det første punktet omhandler det Bergsvik har skrevet om direktør Lauritz Sand, som ifølge Bergsvik ønsker å bli betegnet som Norges mest torturerte mann, idet han «opprådte med to krykker skaffet til veie for anledningen».

Bergsvik forklarte at han ikke husker å ha sett Lauritz Sand, men før krigen hadde han flere ganger hørt om Sand, og det han hørte hadde ikke vært fordelaktig. Direktør Sand hadde vært vitne i Fehmer-saken og kommet inn i retten støttet til to stokker og hjulpet av en sykepleierske, men like før hadde han vært i et selskap uten å bruke stokker — hadde Bergsvik fått fortalt. Det burde ha vært påtalt at Sand to ganger avga ukorrekt vitneprov i Fehmer-saken, mente tiltalte. I saken mot Fehmer skulle Sand ha oppgitt å være tilføyde seks benbrudd ved tortur, men legene hadde erklært at det bare var ett, og det var gammelt. Også i Hagemann-saken mener tiltalte at Sand har gitt uriktig forklaring.

Bergsvik bygdte sine anførsler mot Sand på avisreferater fra Fehmer-saken. Lauritz Sand erklærte som vitne i retten i går at han i Fehmer-saken ga en i alle deler riktig forklaring. Aktor dokumenterte premisene i dommen mot Fehmer, som viser at Sands vitneprov i alt vesentlig var korrekt, noe som også ble bekreftet av dr. Sven Ojedals erklæring i 1945.

Jeg har aldri brukt krykker, bare en stokk, men da jeg møtte i Fehmer-saken, ble jeg ganske riktig hjulpet av en sykepleierske, erklærte Sand.

Etter å ha hørt en del av vitnene erklærte Bergsvik på spørsmål fra lagmannen at han beklaget og trakk tilbake et uttrykk om at benbruddet på Sand var et gammelt brudd.

Vitneførselen i går formiddag dreide seg vesentlig om de skader Sand var blitt tilføydd under tortur.

— Det var en skam å skrive slik om Sand som Bergsvik har gjort, utbrøt stortingsmann Sverre Løberg da han vitnet i går. Både Løberg, overlege Poulsson og professor Schreiner bekreftet Sands framstilling. Vitneprovene godtgjorde også at Sand ikke på noen måte forstille seg i retten under Fehmer-saken.

Under avsnittet om «falske anklager og vitnemål» heter det at Per Oppegaard i fengslet i Akebergveien etter krigen hadde lest at en bekjent av ham var blitt skimester, mens det i saken mot Oppegaard var blitt hevdet at skimesteren under forher i krigstiden var torturert til invalid for livstid.

Hverken Bergsvik eller påtalemyndigheten har kunnet fastslå hvem denne skimesteren var. Påtalemyndigheten antar at det er Kaare Busterud. Også i dette tilfelle mene påtalemyndigheten at Bergsviks påstander er uiktige.

Bergsvik forklarte at han hadde sine opplysninger fra Iebu, der han møtte en som hadde sittet i samme selle som Per Oppegaard, men Bergsvik kan nå ikke huske navnet på sin hjemmetsmann.

Vitnet Per Oppegaard erklærte at han aldri har uttalt noe slikt som anført av Bergsvik. Det er en misforståelse. I saken mot Saatvedt hadde et vitne, Kaare Busterud, sagt noe slikt som at han var blitt torturert til invalid. Oppegaard kan ikke huske Busteruds vitneprov, men Saatvedt ble iallfall ikke dømt for å ha tilføydd Busterud noen skade.

Aktor refererte Busteruds politiforklaring som går ut på at han ikke sa noe i Saatvedt-saken om at han var blitt invalid.

På spørsmål fra advokat Borgen svarte Oppegaard at han har søkt om gjenopptagelse av sin sak fordi han mener at det ble avgitt uriktige vitneprov under rettsforhandlingene.

I ettermiddagens rettsmøte ble det avhørt en del vitner i forbindelse med Bergsviks påstand om at Holger Tau ble mishandlet i fengslet, uten at det kom fram noe vesentlig nytt. Fengsels-overbetjent Bolstad ved Stavanger kretsfengsel hadde sett Tau hver dag og hadde ikke sett noe som tydet på at han

var blitt mishandlet. I det hele tatt var det ingen som ble mishandlet i fengslet etter mai 1945, sa vitnet. Bergsvik bemerket til dette at da han lå på sykehuset på Iebu, var det kommet en mann dit fra Stavanger kretsfengsel som var blitt mishandlet der med gummibatong. Mannen hadde fått brudd på hjerneskalen, brudd på krageben og hadde fått ødelagt fingrene på den ene hånden. Dette er helt på det rene, sa han.

Man gikk så over til Bergsviks omtale av o.r.sakfører Martens opptreden som politimester på Notodden i 1945. Martens skulle ha sagt til etterforskeren som forhørte fru Bergsvik, at han skulle sette henne under press til hun snakket hvis han ikke fikk noe ut av henne. Martens hadde også sagt direkte til fru Bergsvik at de hadde midler til å få henne til å snakke.

Neste punkt som ble tatt opp, var Bergsviks omtale av politimester Cappelen Dahls opptreden som politifullmektig. Tiltalte har her i sin bok skrevet at Cappelen Dahl som politimester vanæret Norges navn i forbindelse med «Solbris»-affæren. Grunnlaget for denne påstanden, forklarte Bergsvik, var at Cappelen Dahl gjennom kringkastingen hadde oppfordret alle skipskapteiner til å pågripe «Solbris»-karene i åpent hav hvis de traff på dem. Dette er i strid med gjeldende lov. Det heter videre i dette avsnittet av boken at Cappelen Dahl oppfordret kolleger til å gå inn i NS, forlangte at politiet brukte nazihilsen, så strengt etter at ordrene fra Quisling-regjeringen ble fulgt og endelig at han var lærer ved NS-politiskolen i Oslo. Bergsvik vil føre et vitne som gikk inn i NS etter påvirkning fra Cappelen Dahl, som han også hevdet hadde holdt to kurs i nazistisk hilsing for politiet. Han var imidlertid uklar i forklaringen da han kom inn på påstanden om at Cappelen Dahl strengt skulle ha påsett at Quisling-regjeringens ordre ble fulgt. At politimesteren hadde vært lærer ved den nazistiske politiskolen er helt på det rene, sa Bergsvik.

Saken fortsetter i dag.